

תיקון בוחן בתנ"ך – 8/11/06

פרק שני – ספר מלכים
 ונה על שתי שאלות:
 בכל אחת מהשאלות שבחרת ענה על שניים מהסעיפים א-ג. (ס"ו 30 נקודות)
 סה"כ 30 נקודות לשאלה)
 ענה על אחת מהשאלות 5-6.

5. קרא מלכים א, א', 20-5.

וַאֲזַנְיָה בֶן־חֲנַנִּיָּה
 מִתְנַשֵּׂא לֵאמֹר אֲנִי אֱמֹלֵךְ וְיֵעֵשׂ לִי רֶכֶב וּפָרָשִׁים וְחֹמְשִׁים
 אִישׁ רִצִּים לַפָּנֹי: וְלֹא־עָצְבוּ אֲבִיו מִיַּמֵּיו לֵאמֹר מִדַּע כִּכֹּה
 עֲשִׂיתָ וְגַם־הוּא טוֹב־הָאֵלֶּךָ מְאֹד וְאִתּוֹ יִלְוֶה אַחֲרָי אֲבִשְׁלוֹם:
 וְהָיָה דְבָרָיו עִם יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה וְעִם אֲבִיעֶזֶר הַכֹּהֵן וְיַעֲזָרוּ
 ח אַחֲרָיו אֲזַנְיָה: וְעִזְרוֹן הַכֹּהֵן וּבְנֵיהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע וְנַחֲן הַכִּבְיָא
 ט וְשִׁמְעִי וְרֵעִי וְהַגְּבוּרִים אֲשֶׁר לְדָוִד לֹא הָיוּ עִם־אֲזַנְיָהוּ: וַיִּבְחַח
 אֲזַנְיָהוּ עָאֵן וּבִקֵּר וּמְרִיאָה עִם אֲבִן הַחֲלָלִת אֲשֶׁר־אָעַל עֵין
 י רֵגֶל וַיִּקְרָא אֶת־כָּל־אֲחָיו בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְלִכְל־אִנְשֵׁי יְהוּדָה עֲבָדֵי
 י הַמֶּלֶךְ: וְאֶת־נַחֲן הַכִּבְיָא וּבְנֵיהוּ וְאֶת־הַגְּבוּרִים וְאֶת־שְׁלֹמֹה
 יא אֲחָיו לֹא קָרָא: וַיֹּאמֶר נַחֲן אֶל־בֶּת־שֶׁבַע אִם־שְׁלֹמֹה לֵאמֹר
 יב הֲלוֹא שָׁמַעְתָּ כִּי מֶלֶךְ אֲזַנְיָהוּ בֶן־חֲנַנִּיָּה וְאֲרִמְנוּ דָוִד לֹא יָדַע:
 יג וְעַתָּה לִכִּי אֵינְךָ נָא עֹזֵה וּמַלְטִי אֶת־נַפְשְׁךָ וְאֶת־נַפְשׁ בְּנֵךְ
 יד שְׁלֹמֹה: לִכִּי וּבֵאֵנוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ דָּוִד וְאִמְרַת אֵלָיו הֲלֹא־אֵתָה
 טו אֲרִנִּי הַמֶּלֶךְ נִשְׁבַּעְתָּ לְאִמְתֶּךָ לֵאמֹר כִּי־שְׁלֹמֹה בְּנֵךְ יִמְלֹךְ
 טז אַחֲרָי וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי וּמִדַּע מֶלֶךְ אֲזַנְיָהוּ: הֲיָה עוֹדֶךָ
 טז מוֹדֶדֶת שֵׁם עִם־הַמֶּלֶךְ וְאִנִּי אֲבֹא אַחֲרֶיךָ וּמְלֹאתִי אֶת־
 טז דְּבַרְךָ: וְתוֹבָא בֶּת־שֶׁבַע אֶל־הַמֶּלֶךְ הַחֲדָרָה וְהַמֶּלֶךְ זָקֵן מְאֹד
 טז וְאִכְשָׁן הַשּׁוֹנְמֹת מִשְׁרַת אֶת־הַמֶּלֶךְ: וְהִקְדָּה בֶּת־שֶׁבַע
 יז תִּשְׁתַּחֲוֶה לְמֶלֶךְ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מוֹדֶדֶךָ: וְהֵאמֵר לוֹ אֲרִנִּי אֲרִנִּי
 יז נִשְׁבַּעְתָּ בַּיהוָה אֱלֹהֶיךָ לְאִמְתֶּךָ כִּי־שְׁלֹמֹה בְּנֵךְ יִמְלֹךְ אַחֲרָי
 יח וְהוּא יֵשֵׁב עַל־כִּסְאִי: וְעַתָּה הִנֵּה אֲזַנְיָה מֶלֶךְ וְעַתָּה אֲרִנִּי
 יח הַמֶּלֶךְ לֹא יָדַעְתָּ: וַיִּבְחַח שׁוֹר וּמְרִיאָה וְצָאֵן לְרֵב וַיִּקְרָא לְכָל־
 יח בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְלֵאבִיעֶזֶר הַכֹּהֵן וְלֵיֹאָב שֶׁר הַצְּבָא וְלִשְׁלֹמֹה עֲבָדֶךָ
 יח לֹא קָרָא: וְאֵתָה אֲרִנִּי הַמֶּלֶךְ עֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל עָלֶיךָ לְהַגִּיד
 יח לָהֶם מִי יֵשֵׁב עַל־כִּסֵּא אֲרִנִּי הַמֶּלֶךְ אַחֲרָיו:

ענה על שניים מהסעיפים א-ג.

- א. קרא גם דברים, י"ז, 15-17, 20.
 מן הקטע שלפניך ניכרת העמדה של הסופר המקראי כלפי האפשרות שאדוניה ימלוך.
 הסבר עמדה זו לפי ההשוואה בין שני פרטים בסיפור אדוניה ובין החוק שבדברים.
- ב. המלכת אדוניה מתוארת על ידי הסופר המקראי (פסוקים 7-10) ועל ידי בת־שבע
 (פסוקים 17-19).
 מן ההבדל בתיאורים בולטת המטרה של בת־שבע.
 מהי מטרתה? בסס את דבריך על שלושה הבדלים בין התיאורים.
- ג. קרא את הפירושים שלפניך לפסוק 12:
 רד"ק פירש: " וּמַלְטִי אֶת נַפְשִׁי – כִּי חָשַׁשׁ שֶׁאִם יִמְלֹךְ אֲדוֹנִיָּהוּ, יִמִּית אַחֲרָי מוֹת דָּוִד [אֵת] בֶּת־שֶׁבַע וְשְׁלֹמֹה כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵצֵא לוֹ עֲרֵעוֹר בְּמַלְכוּתוֹ. אֲנִי פִירַשׁ: וּמַלְטִי אֶת נַפְשִׁי וְאֵת נַפְשׁ בְּנֵךְ מִבִּיּוֹן, שֶׁלֹּא תִהְיֶה עֲבָדִים לְאֲדוֹנִיָּהוּ."
 מצודת דוד פירש: " וּמַלְטִי – בְּכַדִּי שֶׁתַּמְלִטִי אֶת נַפְשִׁי וְכוּ', כִּי אִם יִמְלֹךְ אֲדוֹנִיָּה, בּוֹדָאֵי יִהְרֹג אֶתְכֶם, לִמְעַן לֹא תִהְיֶה לוֹ לִשְׁטַן בְּדַבַּר הַמְּלוּכָה."
 הסבר, לפי כל אחד מהפירושים של רד"ק, מהי הסיבה לעצה שנותן נתן לבת־שבע.
 לאיזה מהפירושים של רד"ק דומה הפירוש של מצודת דוד?

א. היחס של המחבר אל אדוניה הוא יחס שלילי – אדוניה עובר על החוק שבספר דברים:

1. אדוניה אומר "אני אמלוך" – ובכך עובר על "לבלתי רום לבבו".
2. אדוניה אומר "אני אמלוך" – עובר על החוק שה' יבחר מלך (פסוק 15).
3. אדוניה עושה לו רכב ופרשים ועובר על החוק – "לא ירבה סוסים".

ב. מטרתה של בת שבע – לגרום לדוד להמליך את שלמה. 3 דוגמאות:

1. בת שבע מדגישה שאדוניה מלך, ובדברי המספר זה לא נזכר במפורש.
2. בת שבע מדגישה שהטקס נערך מאחורי גבו של דוד.
3. בת שבע מבליטה ששלמה לא הוזמן לטקס

ג. רד"ק – לפי פירושו הראשון: נתן חושש שאם אדוניה ימלוך הוא יהרוג את בת שבע ואת בנה, שלמה.

רד"ק – לפי פירושו השני: אם אדוניה ימלוך הוא יעשה את בת שבע ואת שלמה לעבדים.

פירושו הראשון של רד"ק מתאים לפירושו של מצודת דוד.